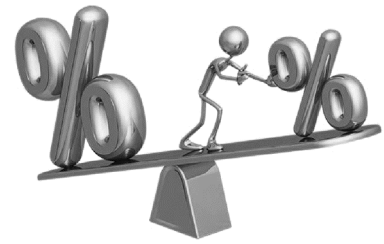

Opgave 4 De prijs van tijd

Uit een weblog, 6 april 2012:
Spaarrentes die de banken bieden worden steeds lager, terwijl de prijzen stijgen. De gemiddelde rente op spaargeld is gedaald naar 2,4% en de inflatie is gestegen tot 2,5%. Sinds het begin van de kredietcrisis in 2008 wordt er elk jaar meer gespaard door Nederlanders. In 2011 groeide het totaal aan spaartegoeden met 18 miljard euro tot een bedrag van 314 miljard euro. Econoom Heffinger: "Gezien de verhouding tussen de rente en de inflatie, had ik deze groei niet verwacht."

- 2p 18 Maak van onderstaande tekst een economisch juiste redenering. Het gevolg van een toenemend aanbod van spaargeld op de vermogensmarkt is het ...(1).... Stijgende besparingen in een land veroorzaken bij gelijkblijvende inkomens een daling van de ...(2)... en dat kan leiden tot ...(3)... economische groei in dat land. Kies uit:
bij (1) dalen van de rente / stijgen van de prijzen
bij (2) vraag naar consumptiegoederen / vraag naar exportgoederen
bij (3) meer / minder

- 2p 19 Leg uit hoe een economische crisis kan leiden tot stijgende besparingen bij gezinnen.

- 2p 20 Geef een verklaring voor de uitspraak van econoom Heffinger.

Bij sparen wordt een intertemporele afweging gemaakt. Door te ruilen over de tijd streven mensen in hun verschillende levensfasen onder meer naar een constant consumptieniveau. Zo ook Willem van Dongen. Zijn financiële levensloop is in bron 1 weergegeven. In levensfase a - b heeft hij een dure opleiding gevolgd. Voor die opleiding moest hij geld lenen. Na zijn opleiding vindt Willem direct een baan en neemt zijn looninkomen gedurende een aantal jaren toe. Daarna blijft zijn loon gelijk.

Gebruik bron 1 bij de vragen 21, 22 en 23.

- 2p 21 Is het looninkomen van Willem een stroomgrootte of een voorraadgrootte? Verklaar het antwoord.
- 2p 22 Verklaar waarom het financiële vermogen van Willem in de levensfase b - c afneemt, maar minder snel dan in de levensfase a - b.
- 2p 23 Verklaar waarom het financiële vermogen van Willem in de levensfase d - e toeneemt en vervolgens in levensfase e - f afneemt.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 4 De prijs van tijd

bron 1 financiële levensloop van Willem van Dongen

